

Απολυτήριες εξετάσεις Γ΄ Τάξης
Ημερήσιου Γενικού Λυκείου
Νεοελληνική Γλώσσα Γενικής Παιδείας
Παρασκευή 17 Μαΐου 2013

A.

Στο κειμενικό απόσπασμα ο συγγραφέας επισημαίνει την ανάγκη του ανθρώπου για ουσιαστική επικοινωνία στη Γη, αποκαθιστώντας τη σχέση του με το περιβάλλον. Αναλυτικότερα ο ελλιπής σεβασμός για τον πλανήτη ίσως οφείλεται στη μοναξιά του σύγχρονου ανθρώπου. Η επικοινωνία του με το Σύμπαν είναι αδύνατη, ωστόσο η Γη έχει να έχει επιδείξει ποικιλία όντων και φυσικών δημιουργημάτων. Στη συνέχεια, τονίζεται η αντιφατικότητα του ανθρώπου, ο οποίος πραγματοποιεί πνευματικές κατακτήσεις, ενώ ταυτόχρονα εμφανίζεται πολεμοχαρής, υλιστής και ασεβής απέναντι στο περιβάλλον. Γι' αυτό αποτελεί καθήκον η έγκαιρη δραστηριοποίηση για την προστασία της γήινης ζωής. Απαιτείται ουσιαστικότερη επικοινωνία, δεδομένου ότι η τεχνολογία παρέχει δυνατότητες επαφής, αν και επικρατεί μοναξιά και αποξένωση. Καθίσταται λοιπόν αναγκαία η παροχή ευρύτερης παιδείας και η κατάκτηση υψηλών αξιών. Τέλος, ο συντάκτης καταλήγει στην ανάγκη αντιμετώπισης της μοναξιάς ως μέσο ανάδειξης της ανθρώπινης μοναδικότητας.

B1.

Οι νέες τεχνολογίες εισέβαλαν στη ζωή του ανθρώπου, επιτείνοντας ωστόσο τη μοναξιά του. Ο ασθματικός ρυθμός της καθημερινότητας κουράζει σωματικά και ψυχικά το σύγχρονο άνθρωπο, με αποτέλεσμα την έλλειψη διάθεσης για επικοινωνία με το συνάνθρωπο. Οι νέες τεχνολογίες προωθήθηκαν ως αντίδοτο αυτής της αλλοτριωτικής συμπεριφοράς. Παρόλ' αυτά το πλασματικό επικοινωνιακό περιβάλλον που οικοδομήθηκε μέσω του ηλεκτρονικού υπολογιστή και των κινητών τηλεφώνων εξανδραπόδισε τον άνθρωπο, ο οποίος έπαψε να επιδιώκει την επαφή με τον Άλλον. Έτσι, απέκτησε την ψευδαίσθηση της επικοινωνίας και κατέληξε μονήρης.

B2.

α)

Θεματική περίοδος: «Αποκαλύπτεται όμως επίσης ... έχει διπλή υπόσταση» (γιατί παρουσιάζει την κύρια ιδέα, το θέμα της παραγράφου)

σχόλια – λεπτομέρειες: «Από τη μία είναι ικανός ... τα θύματα των συμφερόντων του» (γιατί εμπεριέχει τις επιμέρους ιδέες, με τις οποίες αναπτύσσεται η κύρια ιδέα της θεματικής περιόδου)

περίοδος κατακλείδα: «Η υπερφίαλη στάση του ανθρώπου ... της δικής του υπάρξεως» (γιατί συνοψίζει όσα έχουν προαναφερθεί πάνω στην κύρια ιδέα της παραγράφου και ολοκληρώνει τη μορφή της)

β)

- «η ζωή δεν ανθίζει μόνον στη Γη» (1^η §)
- «σιωπηλές διεργασίες» (2^η §)
- «γέννησε αριστουργήματα» (3^η §)
- «τεχνολογική έκρηξη της εποχής» (5^η §)
- «βαθύτερη παιδεία» (5^η §)
- «έχει επουλώσει τις πληγές στις θάλασσες» (6^η §)
- «μοναξιά που είναι πιο επικίνδυνη και ανάλγητη» (7^η §)

B3.

α) ταυτόχρονα = παράλληλα, γέννησε = δημιούργησε, αισθανθεί = νιώσει, πληθαίνουν = αυξάνονται, ανάλγητη = ανελέητη, ασυγκίνητη

β) ανούσια ≠ ουσιώδης, εμφανίζεται ≠ εξαφανίζεται, ανέφικτη ≠ εφικτή, πυκνώνει ≠ αραιώνει, υψηλά ≠ χαμηλά

B4.

α)

«Είναι άραγε περιέργεια, κατακτητική διάθεση ή απλώς ένα διανοητικό παιχνίδι;» = το ερωτηματικό δηλώνει προβληματισμό

«—όσο κι αν αντιτίθεται στις ενδόμυχες επιθυμίες μας—» = η διπλή παύλα χρησιμοποιείται για την οριοθέτηση παρενθετικού σχολίου, το οποίο κρίνεται ως συμπληρωματικό

β) Από την άλλη, η ιστορική πορεία του ανθρώπου με πολέμους και αγριότητες σφραγίζεται από τον ίδιο, θεοποιούνται τα υλικά αγαθά και συντηρούνται η αδικία και οι ανισότητες.

Γ.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο

Τίτλος: Ο πλανήτης σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης

Πρόλογος:

Με αφορμή την έντονη ανησυχία που προκύπτει από τις φυσικές καταστροφές που πλήττουν τελευταία τον πλανήτη λόγω κυρίως των ακραίων καιρικών φαινομένων εγείρεται προβληματισμός σχετικά με τη στάση του ανθρώπου απέναντι στο φυσικό περιβάλλον. Η έλλειψη σεβασμού προς τη φύση επιφέρει ολέθριες επιπτώσεις, οι οποίες επιβάλλεται άμεσα και αποτελεσματικά να αντιμετωπιστούν.

Κύριο θέμα:

Ανάπτυξη α' ζητούμενου: οι επιπτώσεις που έχει προκαλέσει η έλλειψη σεβασμού του ανθρώπου προ το φυσικό περιβάλλον

- Η *αισθητική παραμόρφωση του τοπίου* οδήγησε στην παύση τροφοδότησης του ανθρώπου με ευαισθησίες και ερεθίσματα.
- Τα *υδροκέφαλα αστικά κέντρα* υποβιβάζουν την ποιότητα ζωής, φτωχαίνουν την ανθρώπινη ύπαρξη.
- Η περιβαλλοντική ρύπανση πλήττει τα *αρχαιολογικά μνημεία*, που ύστερα από μακράιωνη ύπαρξη κινδυνεύουν από *γυψοποίηση*.
- Οι απρόσωπες μεγαλουπόλεις με τις ισοπεδωμένες ανθρώπινες σχέσεις εκφυλίζουν τον τεράστιο *πλούτο των εθνικών πολιτιστικών παραδόσεων*.
- Ο ανθρώπινος οργανισμός επιβαρύνεται από τις αιφνίδιες κλιματολογικές μεταβολές.
- Η διαταραχή του κλίματος καταστρέφει και εξαφανίζει τα δάση ολόκληρων περιοχών, με αποτέλεσμα να σημειώνονται *πλημμύρες και διάβρωση της γης*.
- Το *κυνήγι του υλικού ευδαιμονισμού* καταλήγει στη διασπάθιση των πλουτοπαραγωγικών πηγών.
- Το οικοσύστημα καταστρέφεται· έτσι *εξαφανίζονται σπάνια είδη χλωρίδας και πανίδας*.
- Η ηχορρύπανση πλήττει αμετάκλητα την *ψυχική ισορροπία του ανθρώπου*.
- Από τη στιγμή που χάνονται βασικά στοιχεία για τη ζωή του ανθρώπου (οξυγόνο, υδρογόνο, άζωτο), προδιαγράφεται η *επιδείνωση της υγείας του*: αρρώστιες, νευρικές παθήσεις, αγωνία, φόβος, άγχος, αύξηση θνησιμότητας.
- Ανάπτυξη β' ζητούμενου: οι τρόποι με τους οποίους μπορεί ο άνθρωπος να αποκαταστήσει τη σχέση του με το φυσικό περιβάλλον
- Έγκειται στην **ευθύνη του κράτους** η εφαρμογή των ακόλουθων ρυθμίσεων:
 - ✦ ευρεία χρήση *νέων πηγών ενέργειας* φιλικότερων προς το περιβάλλον,
 - ✦ τοποθέτηση *φίλτρων βιολογικού καθαρισμού* στις επιχειρήσεις,
 - ✦ *μεταφορά βιομηχανιών* από τα αστικά κέντρα σε βιομηχανικές περιοχές με λήψη μέτρων προστασίας,
 - ✦ *προστασία των υπαρχόντων χώρων πρασίνου* και αύξησή τους με αναδασώσεις και κατασκευή πάρκων,

- ✘ διάδοση της ανακύκλωσης όλων των αντικειμένων που είναι δυνατό να ανακυκλωθούν,
 - ✘ επιβολή αυστηρότατων ποινών για τους παραβάτες των αντίστοιχων νόμων,
 - ✘ παροχές που θα αναβαθμίσουν ποικιλότητα τις αγροτικές περιοχές, ώστε να αποτραπεί η εσωτερική μετανάστευση.
- Η **συμβολή** όλων των διεθνών οργανισμών κρίνεται αναγκαία:
- ✘ για την *προώθηση των υπαρχόντων και την εφαρμογή κι άλλων μέτρων* παγκόσμιας εμβέλειας,
 - ✘ την *αρμονική και καίρια συνεργασία των κρατών* στο πλαίσιο διαφόρων συνεδρίων, στα οποία αποδίδεται η αποτελεσματική λήψη κανόνων διαφύλαξης της ισορροπίας του πλανήτη.
- Τα **κινήματα οικολογικού ενδιαφέροντος** φέρονται ως τα πλέον αρμόδια για:
- ✘ την *αποκατάσταση της φιλικής σχέσης του ανθρώπου με τη φύση,*
 - ✘ μέσω του στησίματος διαφόρων τηλεοπτικών διαφημίσεων και της διανομής ενημερωτικών φυλλαδίων,
 - ✘ τη *συντονισμένη άσκηση πίεσης στις κυβερνήσεις,* ώστε να μην προβαίνουν σε ατασθαλίες.
- Σε περιόδους κρίσης **οι άνθρωποι της διανοήσης** μπορούν να διαδραματίσουν το ρόλο του αρωγού για τον κάθε πολίτη..
- Πλήθος καθημερινών τακτικών θα αποβούν εξαιρετικά ωφέλιμες για τον πλανήτη:
- ✘ η *διατήρηση της καθαριότητας των δημοσίων χώρων,*
 - ✘ η *μετακίνηση με τα μέσα μαζικής μεταφοράς και όχι των αυτοκινήτων,*
 - ✘ η *απαγόρευση του κυνηγιού άγριων ζώων και πτηνών,* των οποίων η ύπαρξη διατηρεί την οικολογική ισορροπία,
 - ✘ η *εθελοντική αναδάσωση,*
 - ✘ η *εξοικονόμηση ενέργειας με την αποσύνδεση των ηλεκτρικών συσκευών,* όταν αυτές δεν χρησιμοποιούνται,
 - ✘ η *μείωση της καταναλωτικής μανίας.*
- Πλήρης και αποτελεσματική αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρει η **επιστήμη** και η **τεχνολογία**.
- Η **περιβαλλοντική εκπαίδευση** μπορεί να διασυνδέσει το παιδί με το οικολογικό περιβάλλον και να διαμορφώσει πολίτες με οικολογική συνείδηση και περιβαλλοντική ευθύνη, γιατί στοχεύει:
- ✘ στη *συνειδητοποίηση και ενεργοποίηση του ατόμου* για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων,
 - ✘ στη *δημιουργία ενός συνόλου γνώσεων* που προωθούν την επίλυση των περιβαλλοντικών κρίσεων,
 - ✘ στη *σφυρηλάτηση νέων προτύπων* ήθους και συμπεριφοράς απέναντι στη φύση,
 - ✘ στη *σύνδεση του σχολείου με τα κοινωνικοπολιτικά προβλήματα* της κοινότητας.

- Αποτελεί επιτακτικό καθήκον η συνέχιση της **αιφόρου ανάπτυξης** που βελτιώνει τις δομές σε όλα τα πεδία δράσης του ανθρώπου, χωρίς να καταστρέφει το φυσικό περιβάλλον.

Επίλογος:

Οι συνέπειες της ανθρώπινης επέμβασης στο φυσικό περιβάλλον είναι ανυπολόγιστες. Η περιβαλλοντική αγωγή θα συνδράμει στην αποκατάσταση της σχέσης του ανθρώπου με τη φύση.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

Αγγελική Αθανασιάδη
Πένη Γράψα

ΣΧΟΛΙΟ: Τα θέματα κρίνονται ως εύκολα αντιμετωπίσιμα. Εμπίπτουν στη διδακτέα ύλη. Οι ερωτήσεις της θεωρίας δεν πρέπει να δυσκόλεψαν ιδιαίτερα τους υποψηφίους. Η παραγωγή λόγου περιείχε ευδιάκριτα και προσεγγίσιμα ζητούμενα.